

HOENWAARD 2030

Plan van aanpak fase 3

Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat, Waterschap Vallei en Veluwe, de gemeenten Heerde en Hattem en een vertegenwoordiging uit het gebied werken samen aan de toekomst van de Hoenwaard.

Hattem, 14 oktober 2019

Versie: Definitief (bestuurlijk vastgesteld)

INHOUD

1.	Introductie	05
2.	Kijk op de opgave	15
3.	Projectorganisatie	19
4.	Stappenplan	23
5.	Omgevingsproces	37

Hoenwaard

Het Opbroek

De Belt en
Kloosterbos

Zwarte Kolk
Botte Strang

Het Oever

INTRODUCTIE

De betrokken partijen hebben ieder een eigen opgave of belang. Elke opgave op zich is lastig te realiseren, maar door samen te werken wordt meerwaarde gecreëerd. Juist door een integrale aanpak en het in samenhang ontwikkelen van de verschillende opgaven, is het mogelijk om meerdere doelen tegelijk te realiseren. De sleutel ligt bij het realiseren van compensatieruimte voor de rivier om vervolgens andere ontwikkelingen mogelijk te maken, zoals oobos, kleinschalige bedrijvigheid of een enkele woning. Ook dragen de maatregelen bij aan diverse doelen, waaronder de Kaderrichtlijn water.

Aanleiding

De afgelopen jaren zijn er veel ontwikkelingen en projecten opgestart in en om de Hoenwaard. In 2016 is geconstateerd dat er (te) weinig samenhang en coördinatie was tussen al deze initiatieven en dat verschillende partijen (overheden en ondernemers) onafhankelijk van elkaar zaken voor elkaar probeerden te krijgen. Daarmee bestond het gevaar van telkens korte termijn beslissingen en oplossingen. Op 8 december 2016 hebben de Stuurgroep Veluwekroon en Bestuurlijke Begeleidingsgroep IJsseldijk, ingestemd met het opstellen van een plan van aanpak voor een verkenning voor de Hoenwaard in 2030. Met als opzet in een gezamenlijk proces met zowel de eigenaren en gebruikers als de overheden een verkenning uit te voeren naar de toekomst van de Hoenwaard.

Op 6 december 2017 heeft de bestuurlijke begeleidingsgroep het plan van aanpak voor de Verkenning Hoenwaard 2030 vastgesteld. Het doel van dit plan van aanpak is een integraal, breed gedragen en samenhangend toekomstperspectief voor de Hoenwaard vast te stellen om op basis daarvan goed afgewogen besluiten te kunnen nemen over de aankomende investeringen en keuzes. Een toekomstperspectief dat wordt gedragen door alle belanghebbenden, zowel inwoners en agrariërs van de Hoenwaard, als de betrokken overheden.

Het proces voor het opstellen van de Verkenning Hoenwaard 2030 is begin 2018 gestart met fase 1; Opties en vanaf de zomer 2018 is gewerkt aan fase 2: Selectiefase. Gedurende fase 1 en 2 heeft de werkgroep zeer intensief samengewerkt. Deze werkgroep bestaat uit een vertegenwoordiging uit het gebied (ondernemers/bewoners) en de betrokken overheden; provincie Gelderland, Rijkswaterstaat, Waterschap Vallei en Veluwe en de gemeenten Heerde en Hattem. Het resultaat van fase 2 is het toekomstperspectief Levendige Hoenwaard.

Op 6 december 2018 heeft de bestuurlijke begeleidingsgroep het resultaat van deze tweede fase, De Levendige Hoenwaard, omarmd. In dit breed gedragen toekomstperspectief staat omschreven welk toekomstbeeld wenselijk wordt geacht door de werkgroep. De Levendige Hoenwaard biedt kansen en meerwaarde om in samenhang te ontwikkelen en is voor alle betrokken partijen de basis voor verdere integrale uitwerking in de volgende fase 3. Deze fase bestaat uit het opstellen van een gebiedsplan met uitvoeringsprogramma als basis voor de verdere planuitwerking.

Voor een succesvol vervolg van het project is het belangrijk direct te starten met de vervolgfase, omdat er nu draagvlak is bij alle betrokkenen en het momentum er is om nu door te pakken met de nadere uitwerking van het toekomstperspectief. In de tabel hiernaast zijn de belangen en opgaven weergegeven die de aanleiding zijn voor de start van het gebiedsproces en de integrale aanpak voor het vervolg. De bestuurlijke begeleidingsgroep heeft dan ook de opdracht meegegeven om in de eerste maanden van 2019 een plan van aanpak op te stellen voor fase 3. Dit document bevat het plan van aanpak van fase 3 met als beoogde resultaat een integraal gebiedsplan inclusief uitvoeringsprogramma. De betrokken overheden hebben in het voorjaar van 2019 ingestemd met dit voorliggende plan van aanpak.

Wat levert de ‘Levendige Hoenwaard’ op

Het toekomstperspectief de Levendige Hoenwaard houdt rekening met diverse belangen en wensen. Zo blijft de bedrijfsvoering van boerenbedrijven gewaarborgd door een vernieuwde oostkade en een nieuw gemaal. Daarnaast wordt het concept voor het creëren van compensatieruimte uitgewerkt. Het doel hiervan is dat de ondernemers in het gebied na lange tijd vrijwel op slot te hebben gestaan, weer kunnen ontwikkelen, zonder dat dit een negatief effect heeft op opstuwning in de IJssel bij hoogwater en natuurwaarden. Daarnaast kunnen er diverse natuurdoeltypen worden gerealiseerd, zoals hardhout ooibossen. De Levendige Hoenwaard maakt het realiseren van (extra) KRWV-maatregelen mogelijk door een verbrede wetering, een strang en natuurvriendelijke oevers (langs de IJssel en de wetering).

In de tabel hiernaast is per partij overzichtelijk weergegeven welke opgaven, opbrengsten en belangen er zijn. De in de tabel benoemde opgaven werden voorheen los van elkaar beschouwd, waardoor gevolgen van een ingreep binnen het eigen project moesten worden opgelost. Denk aan compensatiemaatregelen ten aanzien van de beleidslijn grote rivieren, bij de realisatie van ooibos. Met de integrale benadering nu, levert de uitvoering van de ene opgave de mogelijkheid om de andere opgave slimmer en kostenefficiënter op te lossen. Zo levert een (deels) weg te halen kade ontwikkelruimte op voor boeren en voor de realisatie van ooibossen voor de provincie. Per betrokken partner is vervolgens uitgewerkt wat de meerwaarde is van dit gebiedsproces.

Bewoners en ondernemers Hoenwaard

De ontwikkeling van de Hoenwaard staat grotendeels op slot door regelgeving voor natuur en de beleidslijn grote rivieren. Hierdoor is er beperkt ontwikkelruimte en daarmee toekomstperspectief voor bewoners en ondernemers in het gebied. Er is behoefte om kleinschalige ontwikkelingen mogelijk te maken, zodat het gebied levendig en vitaal blijft. De komende periode is het noodzakelijk om de compensatieruimte en ontwikkelruimte in samenhang te beschouwen en concreet te maken.

Waterschap

De kades en het gemaal zijn technisch afgeschreven en door de huidige staat zijn de kades niet goed te beheren. Het waterschap wil een integraal plan voor de Hoenwaard, op basis waarvan toekomstige besluiten over de investering van de kades en het gemaal gemaakt kunnen worden. Het toekomstperspectief Levendige Hoenwaard heeft richting gegeven aan de wijze waarop de kade en het gemaal opgepakt gaan worden.

Betrokken partij	Opgaven, opbrengsten en belangen
Bewoners en ondernemers Hoenwaard	<ul style="list-style-type: none"> • Toekomstperspectief voor bewoners en ondernemers in het gebied. • Beperkte ontwikkelruimte. • Meewerken aan compensatieruimte en ontwikkelruimte in samenhang te beschouwen en concreet maken.
Waterschap Vallei en Veluwe	<ul style="list-style-type: none"> • Integrale afweging hoe de oostkade en het gemaal hersteld gaan worden. • Integrale afweging hoe de westkade verlagen of afgraven. • Meewerken aan compensatieruimte en ontwikkelruimte in samenhang te beschouwen en concreet maken.
Provincie Gelderland	<ul style="list-style-type: none"> • Plaats en vorm van de hardhoutoibossen (onderdeel van het GNN). • Idem voor de overige natuuropgaven vanuit GNN (natte natuur). • Mogelijkheden voor natuurinclusieve landbouw zijn in beeld. • Verbetering van het watersysteem in het kader van Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON). • Meewerken aan compensatieruimte en ontwikkelruimte in samenhang te beschouwen en concreet maken.
Gemeenten Hattem en Heerde	<ul style="list-style-type: none"> • Een raamwerk en de kaders voor een planologisch instrument (model) om ontwikkelingsruimte mogelijk te maken. • Uitkomsten zijn inzetbaar voor de omgevingsvisie. • Meewerken aan compensatieruimte en ontwikkelruimte in samenhang te beschouwen en concreet maken.
Rijkswaterstaat	<ul style="list-style-type: none"> • Behalen van de doelstellingen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) zoals gespecificeerd in bijlage. • Faciliteren van het mogelijk maken van ontwikkeling door compensatieruimte en ontwikkelruimte in samenhang te beschouwen en concreet te maken. • Waterveiligheid handhaven.

Tabel 1: Opgaven, opbrengsten en belangen per betrokken partij

Het is nodig om dit nader te concretiseren en invulling te geven aan het watersysteem en de locatie, vorm en hoogte (2,50m) van de kade. De Levendige Hoenwaard maakt dat investeringen van het waterschap ingevuld worden, passend bij de door gebiedspartners gewenste ontwikkelingen in het gebied.

De slagkracht van het collectief wordt benut en de investeringen dragen bij aan het verhogen van de ruimtelijke kwaliteiten. De ontwikkeling is vanuit rivierkundig perspectief toekomstbestendig. Het is niet uitgesloten dat op de langere termijn (2050), onder meer als gevolg van de klimaatveranderingen, aanvullende maatregelen rond het rivierengebied noodzakelijk zijn. De huidige maatregelen kunnen dan als “no-regret” maatregelen gezien worden. Het waterschap is bij de programmering mede afhankelijk van het proces met en bij de partners, wat de voorspelbaarheid verkleint.

De maximale omvang van de investering en het moment (tijdsvenster) waarop de investering gepleegd gaat worden komt nagenoeg overeen met het 'solo' realiseren van de opgaven van het waterschap (dit is ook een randvoorwaarde). Ten aanzien van de maximale omvang van de investering door het waterschap zal de maximale investering nooit meer bedragen dan bij het in standhouden van het huidige gebruik (dus zonder Levendige Hoenwaard). Daarbij wordt rekening gehouden met hogere proceskosten dan bij 'solo' realiseren en iets lagere investeringen omdat een deel van de westelijke kade (1,5 km) kan vervallen. De oostelijke kade (ruim 3 km) dient verbeterd te worden en deels verlegd. Het verleggen zoals voorzien in het toekomstperspectief "Levendige Hoenwaard" is duurder dan verbeteren. Het reviseren/vervangen van het gemaal is qua kosten ongeveer gelijk aan het 'solo' realiseren.

Provincie

Voor de provincie Gelderland is het belangrijk dat in het gebiedsplan duidelijk wordt in welke gebieden de opgaven uit het natura 2000 beheerplan Rijntakken voor hardhoutooibos tot stand komen. De Hoenwaard is een van de weinige plekken langs de IJssel die geschikt is voor deze vegetatie. Daarnaast ligt de Hoenwaard ook in het Gelders Natuur Netwerk. Met het uitvoeringsprogramma voor de Hattemerpoort is een deel van deze opgaven gerealiseerd. Het gebiedsplan voor de Hoenwaard moet aangeven waar de overige opgaven voor het GNN (circa 100 ha) komen. Aanvullend op deze opgaven streeft de provincie Gelderland ook naar meer natuur inclusieve landbouw. De Hoenwaard lijkt bij uitstek een gebied dat voor natuur inclusieve landbouw in aanmerking komt, teneinde ook zo de biodiversiteit in dit gebied te vergroten.

Ook de versterking van de provinciale recreatieve structuur behoort tot de provinciale ambitie. Wanneer dit kan in combinatie met een goed natuurbeheer is dat winst voor het gebied. Dit kan gaan om nieuwe routes, maar ook om versterking van (bestaande) locaties.

Vanzelfsprekend is aansluiting en afstemming op andere ontwikkeling noodzakelijk.

Denk daarbij aan het project versterking IJsseldijk en de opgaven in het kader van de rivierveiligheid. Het proces biedt ook kansen voor verbetering van het watersysteem in het kader van Zoetwatervoorziening Oost Nederland.

Voor de Hoenwaard geldt ook het adagium alleen ga je sneller, maar samen kom je verder. In lijn met de Gelderse Omgevingsvisie is het belangrijk om de kracht van de Gelderse netwerken te versterken. De aanpak in de Hoenwaard sluit aan bij de manier waarop door de provincie Gelderland in het verleden gebiedsopgaven breed zijn opgepakt. Door de directe participatie van de bewoners is daar nog een dimensie aan toegevoegd. Juist door de samenwerking ontstaat er een beter afgestemd resultaat waarbij zo veel mogelijk met de belangen van verschillende partijen rekening is gehouden.

Het uitwerken van de locaties voor hardhoutooibos kan op deze manier mogelijk sneller plaatsvinden. Het verkrijgen van draagvlak en het bepalen van de rivierkundige consequenties gebeurt in het gebiedsplan op een meer geïntegreerde wijze. Doordat de uitgangspunten voor de kade van de wetering nu zijn vastgesteld, kan in het gebiedsplan beter bepaald worden welke natuur in de Hoenwaard ontwikkeld kan worden.

Gemeente Heerde en Hattem

Het gebiedsplan zal de kaders voor een planologisch instrument (model) voor ontwikkelingsruimte opleveren. Dit houdt in dat helder is hoe de regeling rondom de compensatieruimte er uit kan zien; wat wel kan en dan ook wat niet kan. Hoe ziet de verdeling eruit, wat moet er tegenover staan, wie beoordeelt eventuele aanvragen etc. We hebben daar geen ervaring mee hoe dit te doen en het zal dus zoeken zijn naar de juiste vorm. We maken in deze fase nog geen juridisch dichtgetimmerde regeling; dat komt in de planuitwerking hierna.

Voor de gemeenten is de complexiteit van geldende regelgeving in dit uiterwaardengebied een zorg. De beperkingen maken dat er zeer beperkt ruimte is voor ontwikkelingen van ondernemers en bewoners. Deze integrale aanpak kan hen helpen bij helderheid over wat wel en niet mogelijk is en een duidelijke afspraken over de procedures en besluitvorming rondom initiatieven en projecten die de gemeente zelf wil initiëren. Daarbij komt dat de gemeenten werken aan een omgevingsvisie. Het proces van het gebiedsplan loopt (deels) parallel aan het proces van de omgevingsvisies. De uitkomsten uit het Hoenwaardproces zijn inzetbaar voor de omgevingsvisie als bouwsteen. Deze bouwsteen voor de Omgevingsvisie stemt de gemeente af met de aanliggende gemeenten en andere betrokken overheden. Dat proces loopt al en is inherent aan de totstandkoming van een Omgevingsvisie. De inhoud komt mede door participatie van de omgeving tot stand. Dit kan binnen het proces van de Hoenwaard, maar kan ook binnen het gemeentelijke proces van de Omgevingsvisie.

Het gebiedsplan moet duidelijkheid geven over de ontwikkelingsmogelijkheden in de toekomst voor de bewoners en ondernemers in de Hoenwaard. Het geeft antwoord op de vraag; welke ruimte is mogelijk en wat is nodig om dat te realiseren.

Het heeft een toegevoegde waarde als een duidelijke regeling wordt gemaakt voor de bepaling van de ruimte voor ontwikkelingen. Belangrijk is hierbij ook dat de ontwikkeling in een proces gegoten wordt die behapbaar is voor eventuele toekomstige initiatiefnemers. Aandachtspunt bij de uitwerking is de het bepalen van ontwikkelmogelijkheden vanuit de verschillende geldende beleidsregels (o.a. rivierkunde en natuur). Het is een meerwaarde wanneer deze aanpak niet alleen voor de Hoenwaard toepasbaar is, maar voor grotere delen van de uiterwaarden.

Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat is de beheerder van de grote rivieren in Nederland en zorgt dat de beleidslijn grote rivieren goed wordt toegepast. Het gebiedsproces gaat op een vernieuwende wijze om met deze beleidslijn. De wettelijke eisen en de kaders worden aan de voorkant meegegeven in plaats van dat daar achteraf op getoetst wordt.

Daarnaast biedt het proces veel kansen voor het halen van doelstellingen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) in de IJssel. Het toekomstperspectief Levendige Hoenwaard heeft opgebracht dat er drie KRW maatregelen mogelijk zijn: een verlaagde uiterwaard, een strang en natuurvriendelijke oevers (langs de IJssel en de Veluwe Wetering). Rijkswaterstaat wil in het gebiedsproces de mogelijkheid verkennen om extra doelbereik te realiseren. Het gaat om strangen, geulen en rivierhout. Indien een maatregel niet haalbaar lijkt, zal de opdrachtgever KRW bij RWS een besluit over het wel of niet afzien van die opgave nemen. De eindtermijn voor realisatie van de KRW-maatregelen is eind 2027. In de tabel hieronder zijn de opgaven en kansen vertaald naar specifieke maatregelen.

KRW opgaven en kansen vertaald naar specifieke maatregelen		
Maatregel	Doelbereik	Toelichting
'Uiterwaardverlaging' door verwijdering zomerkade	20 ha	Deze maatregel zit impliciet in de toekomstperspectief de Levendige Hoenwaard
Natuurvriendelijke oever/ beekoptimalisatie Veluwe Wetering	400 m	Deze maatregel is al gerealiseerd
Natuurvriendelijke oevers IJssel	3300 m	Het betreft zoekgebied voor natuurvriendelijke oevers. Goed om te benoemen in het gebiedsplan. Nog te bepalen of het vervolgproces apart door RWS wordt opgepakt.
Strang naar 't Kleine Veer	500 m	Deze maatregel is benoemd in het gebiedsproces.
Strang/Nevengeul Ankskolk	1000 m	Nog niet besproken in het gebiedsproces, maar wel interessant voor KRW.
Meestromende nevengeul	4,5 km	Nog niet besproken in het gebiedsproces, maar wel interessant voor KRW. Deze geul zit in de verkenning voor de 3e tranche van KRW. De haalbaarheid wordt onderzocht en lijkt een uitdaging.
Rivierhout	ca. 10 stuks	Deze maatregel zit impliciet in de toekomstperspectief de Levendige Hoenwaard.
Natuurvriendelijke oever/ beekoptimalisatie Veluwe Wetering	ca. 2 km	Deze maatregel zit impliciet in de toekomstperspectief de Levendige Hoenwaard
Rivierhout plas Marlerwaarden	10 stuks	Vergunning hiervoor is al afgegeven. Goed om te benoemen in het gebiedsplan, maar dit hoeft niet mee te lopen in het planproces.
Meestromende nevengeul door plas Marlerwaarden	1 km	Nog niet besproken in het gebiedsproces, maar wel interessant voor KRW. Deze geul zit in de verkenning voor de 3e tranche van KRW. De haalbaarheid wordt onderzocht.

Tabel 2: Opgaven en kansen KRW vertaald naar specifieke maatregelen

Plan van aanpak fase 3

Dit plan van aanpak omschrijft hoe het toekomstperspectief Levendige Hoenwaard uitgewerkt wordt in een Gebiedsplan inclusief uitvoeringsprogramma op basis waarvan de realisatiefase kan worden gestart. In de aanpak staat wat we gaan doen, hoe we dit gaan doen, wie dit gaat doen en wanneer we dit willen doen. Het voorliggende plan van aanpak is tot stand gekomen in samenspraak met de leden van de werkgroep en met inbreng van de betrokken overheden.

Het schema hieronder laat de positie van het gebiedsplan in het totale gebiedsproces van de Hoenwaard zien. Na afronding van de Verkenning, wordt nu de stap gezet naar het gebiedsplan met uitvoeringsprogramma. De stap die hierop volgt is de fase van planuitwerking. In deze fase worden de verschillende (deel)projecten technisch uitgewerkt voor de uiteindelijke realisatie.

Stroomschema proces Hoenwaard 2030

Dit gebiedsplan is dus nodig om de stap van verkenning naar de realisatiefase te kunnen zetten. Het in de verkenning opgestelde toekomstperspectief Levendige Hoenwaard geeft op hoofdlijnen aan hoe het gebied zich in de toekomst kan ontwikkelen. Om de stap naar de realisatie te kunnen zetten is het nodig om het integrale beeld eerst meer concreet te maken. In de komende fase worden verschillende onderdelen uit het toekomstperspectief uitgewerkt.

Het resultaat bestaat uit een overzichtskaart met de beoogde inrichting en maatregelen (minimaal schaal 1:10.000). Deze worden verduidelijkt met circa 10 principe profielen ($\pm$ schaal 1:100) en 10 details ($\pm$ schaal 1:1000) van relevante plekken. Het gaat om de volgende onderdelen:

- Het vastleggen van de locatie van de verschillende maatregelen met hun onderlinge relatie.
- De functie en de voorwaarden behorende bij de inrichtingsmaatregelen.
- Inzicht in het ruimtebeslag en de belangrijkste consequenties voor de huidige functies.

Van de maatregelen wordt op basis van expert judgement van (senior) adviseurs van de betrokken overheden ingeschat dat ze kansrijk zijn op de volgende drie onderdelen:

- **Maakbaar:** ingeschat wordt of de (deel)projecten technisch uitvoerbaar zijn.
- **Haalbaar:** (deel)projecten hebben maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak.
- **Vergunbaar:** de inschatting is dat de vergunningen voor de (deel)projecten verkregen kunnen worden bij aanvraag in de planuitwerking.
- **Beheerbaar:** beheerstrategie afgestemd op de toekomstige situatie, afgestemd met beheerders.

Onderdeel van het gebiedsplan is een uitvoeringsprogramma met een realisatieovereenkomst. Hierin wordt beschreven welke projecten onderdeel worden van de realisatiefase, wie de trekker is, wat de aanpak is en hoe de dekking is georganiseerd.

Scope

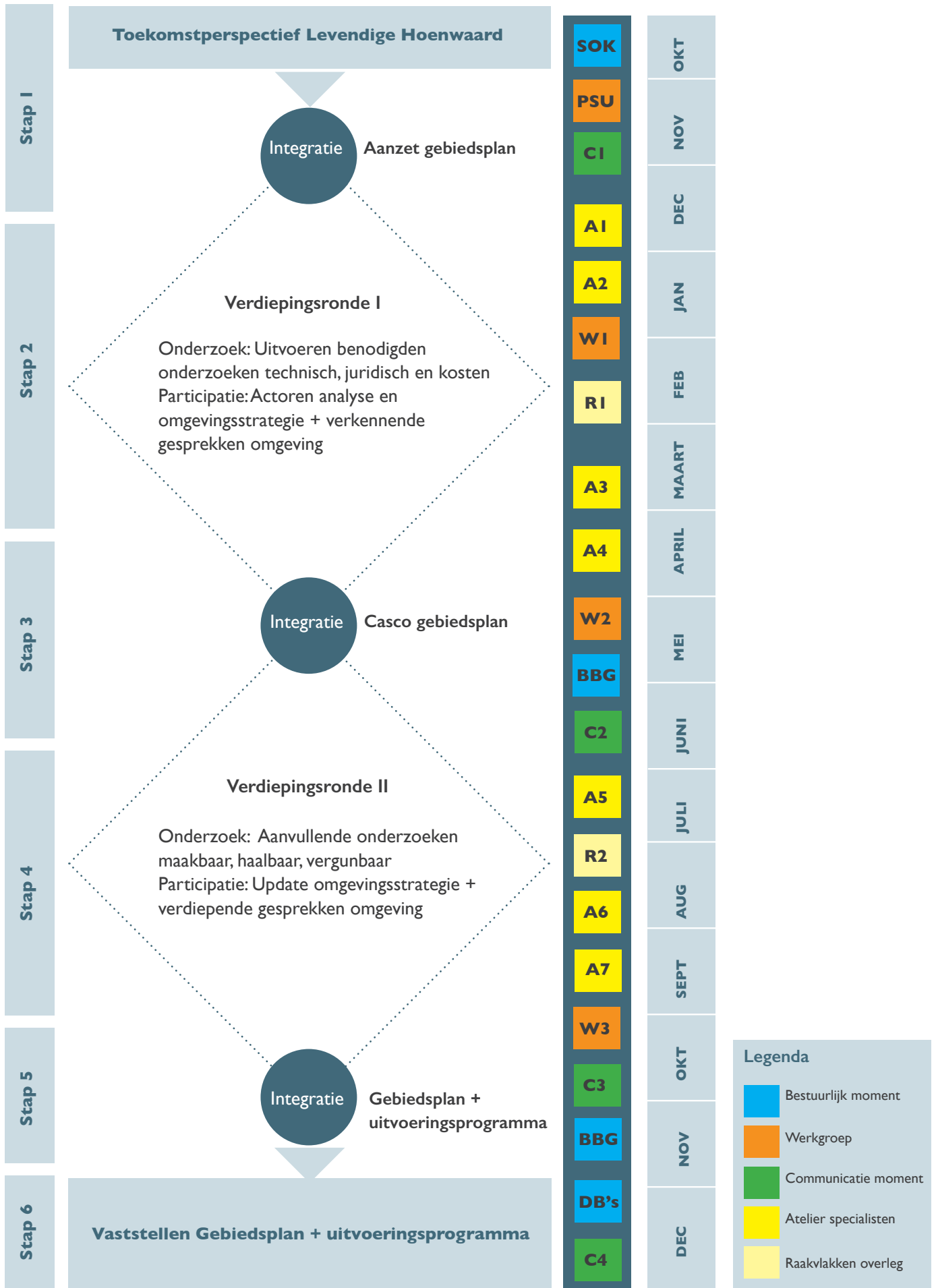
De scope van het gebiedsplan blijft gelijk aan de plangrenzen van de Verkenning Hoenwaard 2030. Daarbij worden de raakvlakken met andere projecten in de directe omgeving van de Hoenwaard meegenomen. Dit geldt onder andere voor het project de Ijsseldijken. Met betrekking tot de rivier verruimende maatregelen worden de kansen buiten het plangebied (stroomafwaarts) verkend. De maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort worden geacht uitgevoerd te zijn tegen het einde van 2019.

Vervolg en besluitvorming

Het gebiedsplan en het daaraan gekoppelde actieprogramma moet landen in een bestuurlijk te nemen besluit en leiden naar de realisatiefase. In deze realisatiefase (fase 4) worden (deel)projecten zodanig uitgewerkt dat ze gerealiseerd kunnen worden. Dat betekent ook dat in deze realisatiefase de ruimtelijke bestemming geregeld moet worden en dat er vergunningen aangevraagd gaan worden.

De bestuurlijke begeleidingsgroep vormt ook in deze fase van het gebiedsplan het voorportaal in de te nemen bestuurlijke beslissingen. De dagelijkse (en mogelijk algemene) besturen van de betrokken overheden nemen het uiteindelijke besluit.

Het gebiedsplan voor de Hoenwaard richt zich op een integrale aanpak, waarbij het draait om het creëren van meerwaarde voor alle betrokken partijen. Kortom het plan biedt voor iedereen wat. Door deze aanpak zijn verschillende opgaven met elkaar verbonden, ze versterken elkaar, maar zijn ook van elkaar afhankelijk. Dit proces doorlopen we samen met de gebiedspartners en betrokken bewoners en ondernemers. We werken toe naar een gezamenlijk en zo veel mogelijk gedragen gebiedsplan om te komen tot realiseerbare projecten. Om dit in goede banen te leiden wordt vanuit drie sporen gewerkt; het integratiespoor, het onderzoekspoor en het participatiespoor. Voor het opstellen van het gebiedsplan worden zes stappen doorlopen. De inzet van elk spoor verschilt per stap. De samenhang van de sporen wordt geborgd in het integratiespoor.

Gebiedsgerichte benadering

In de benadering zoals die in de Hoenwaard is gekozen, staat het gebied centraal. Het Hoenwaard 2030 proces is vanaf begin in de 'geest' van de Omgevingswet aangepakt en is daarmee een voorloper. Geen traditionele insteek, maar een open proces met ongewis resultaat in een gezamenlijke zoektocht met overheden en bewoners. Alle belangen en opgaven zijn op tafel gelegd en in 2018 vertaald tot het toekomstperspectief 'Levendige Hoenwaard'. Verschillende belangen verhouden zich tot elkaar en zijn aan elkaar verknoopt. Het concept van de Levendige Hoenwaard is gebaseerd op het creëren van ontwikkelruimte en realisatieruimte door het realiseren van compensatieruimte. Een nieuwe aanpak waarin beheeropgaven van het waterschap, gemeentelijke beleidsvorming in omgevingsvisies, provinciale natuurontwikkeling allen plaatsvinden binnen de kaders van de beleidslijn grote rivieren van Rijkswaterstaat. Dit maakt het mogelijk om een toekomstbestendig en robuuste ontwikkeling in te zetten.

Wat de gebiedsgerichte benadering ook betekent is dat overheden meedenken met een 'ja, mits' grondhouding, in plaats van een toetsende 'nee, tenzij' grondhouding. Dit vraagt een andere aanpak van de overheidsorganisaties en ambtenaren, die voor andere gebiedsopgaven een inspiratie kan zijn. De bestuurders willen met het concreter maken van het toekomstperspectief 'Levendige Hoenwaard', het hoge ambitieniveau en de betrokkenheid uit het gebied vasthouden. Daarmee is de Hoenwaard een voorbeeldproject voor velen, zowel qua inhoud als proces.

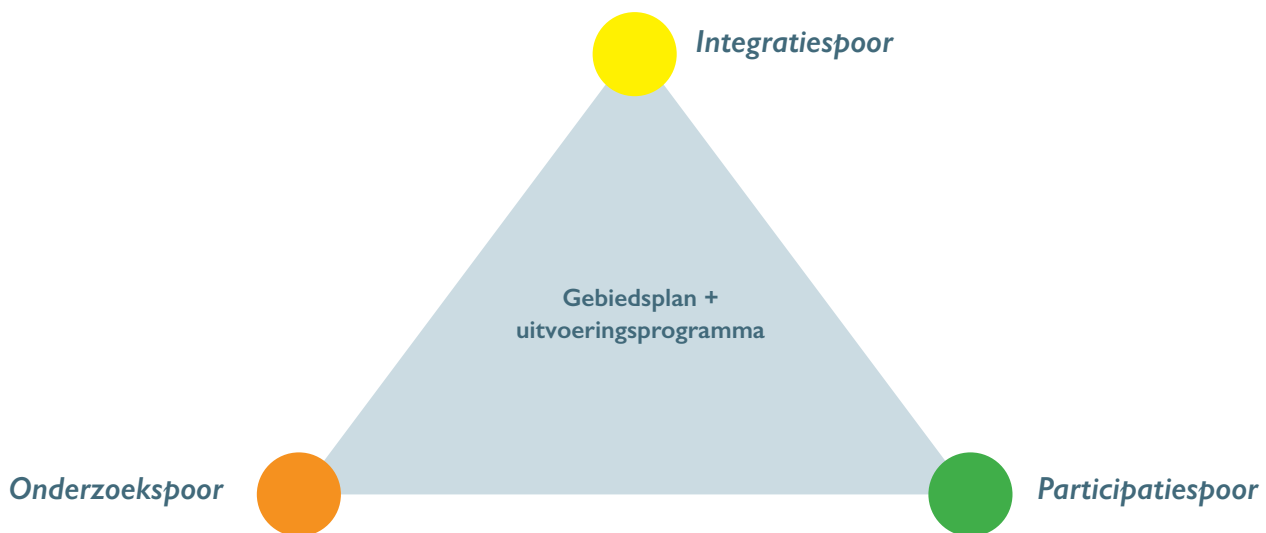
Opzet

In het schema op de pagina hiernaast is de opzet van de aanpak weergegeven. In het schema zijn van links naar rechts de volgende onderdelen weergegeven:

- De te doorlopen stappen
- De inhoudelijke productie van het gebiedsplan en uitvoeringsprogramma
- De reeks van afstemmingsmomenten
- Een globale tijdlijn

De aanpak van het gebiedsplan richt zich op de volgende drie sporen:

- **Integratiespoor:** In dit spoor vindt de integrale planvorming plaats, hier komen te resultaten uit de technische, juridische onderzoeken en de uitkomsten uit het omgevingsproces samen.
- **Onderzoekspoor:** Dit spoor bestaat uit de technische en juridische onderzoeken die nodig zijn om de maakbaarheid, haalbaarheid en vergunbaarheid te toetsen en onderbouwen.
- **Participatiespoor:** Onder het participatiespoor vallen alle contacten met de omgeving, waaronder ook de publiekscommunicatie.

Schema samenhang van drie sporen om te komen tot gebiedsplan + uitvoeringsprogramma

Deze sporen doorlopen de volgende zes stappen om te komen tot een gebiedsplan met uitvoeringsprogramma:

- Stap 1: Opstart gebiedsplan
- Stap 2: Verdiepingsronde I
- Stap 3: Casco gebiedsplan
- Stap 4: Verdiepingsronde II
- Stap 5: Concept gebiedsplan
- Stap 6: Vaststelling gebiedsplan

Deze stappen zijn in hoofdstuk 4 uitgewerkt. Per stap is aangegeven wat het doel is, de werkwijze en het resultaat, de doorlooptijd en wie de trekker is.

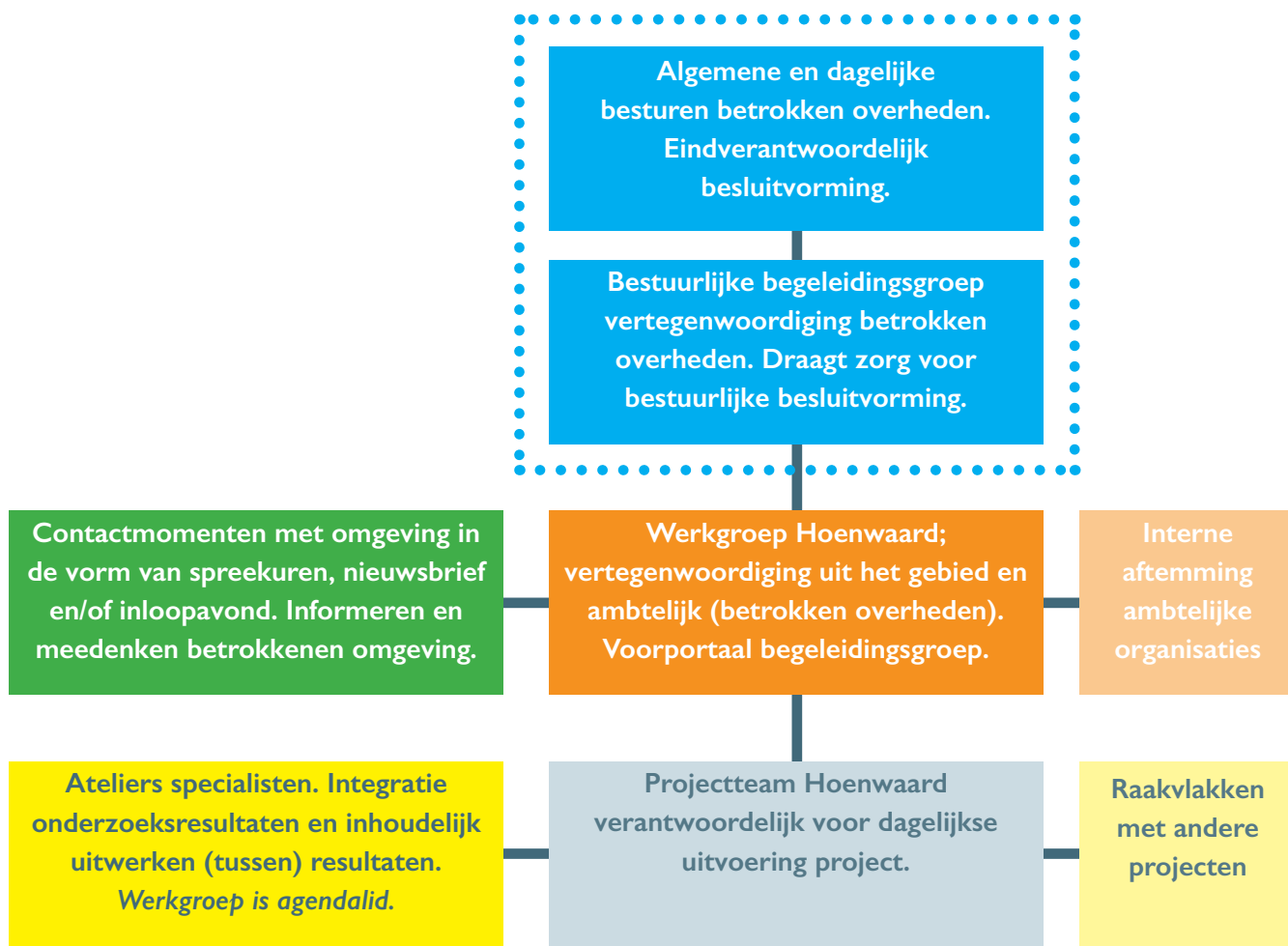

Eindproduct

Het eindproduct (het gebiedsplan met uitvoeringsprogramma) van deze fase omvat:

- Een maatregelenkaart: waarop de diverse uitgewerkte maatregelen en belangen staan en hoe deze zich integraal tot elkaar verhouden in uitvoering en financiering.
- Een uitgewerkt model waarin het compensatieprincipe is uitgewerkt en geoperationaliseerd.
- Een plan van aanpak voor de volgende fase om tot de technische uitwerking van deelprojecten over te gaan.

Het eindproduct wordt bestuurlijk vastgelegd in een realisatieovereenkomst waarin o.a. wordt opgenomen wie de trekker is van een realisatieplan, wat de aanpak is en hoe de financiële dekking is georganiseerd.

De inrichting van de projectorganisatie sluit aan bij de integrale aanpak van het project. Alle betrokken partners, inclusief betrokken bewoners en ondernemers, hebben elk vanuit hun eigen rol de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan het opstellen van het gebiedsplan. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de bestuurlijke begeleidingsgroep. De werkgroep is het voorportaal van deze bestuurlijke groep en bereidt de stukken voor ten behoeve van behandeling. Het projectteam coördineert en faciliteert dit proces, inclusief de voorziene externe communicatie met het gebied. De ateliers hebben de functie om de resultaten uit het onderzoekspoor en het participatiespoor samen te brengen, zodat een integraal gebiedsplan ontwikkeld wordt.

Rollen en verantwoordelijkheden

De projectorganisatie voor fase 3 is in het schema hiernaast weergegeven. De verschillende onderdelen uit het schema zijn vervolgens nader toegelicht.

Bestuurlijke begeleidingsgroep (BBG)

De opdrachtgever voor het project Hoenwaard is de bestuurlijke begeleidingsgroep. Hierin zijn de verantwoordelijke bestuurders van de vijf betrokken overheden vertegenwoordigd. De bestuurlijke begeleidingsgroep bestaat uit de verantwoordelijke heemraad van Waterschap Vallei en Veluwe, de directeur Rijkswaterstaat Oost Nederland, de gedeputeerde voor landbouw, natuur en landschap van de provincie Gelderland en de wethouders van de gemeente Hattem en Heerde. Samen zijn zij verantwoordelijk voor de besluitvorming over het gebiedsplan en het uitvoeringsprogramma. De bestuurlijke begeleidingsgroep heeft geen directe beslissingsbevoegdheid. Elke bestuurder legt de (tussen)resultaten voor aan de eigen dagelijkse besturen en eventueel aan de algemene besturen voor definitieve besluitvorming.

Afstemming met de bestuurders of besluitvormingsmomenten zijn in januari, juni en eind 2020 voorzien. In januari 2020 wordt de bestuurlijke begeleidingsgroep bijgepraat over vorderingen en de vervolgstappen. In het tweede kwartaal van 2020 wordt het casco gebiedsplan besproken en eind 2020 wordt het gebiedsplan en het uitvoeringsprogramma voorgelegd.

Werkgroep Hoenwaard

De werkgroep zorgt voor de inhoudelijke vormgeving en de inbreng van inhoudelijke expertise en alle belangen van het gebiedsplan. De rol van de deelnemers van de werkgroep is meedenken, aanscherpen en aanvullen van de (tussen)resultaten. Zij leveren onderdelen aan voor het gebiedsplan vanuit de eigen expertise en de verantwoordelijkheid van de eigen organisatie. In de werkgroep zit de ambtelijke vertegenwoordiging van alle betrokken overheden en een vertegenwoordiging van ondernemers en bewoners uit het gebied. Uitgangspunt is dat dezelfde werkgroepleden actief blijven, zowel ambtelijk als vanuit de gebiedsvertegenwoordiging. Voor de komende periode is het belangrijk dat de werkgroep wordt uitgebreid met een aantal andere ondernemers en grondeigenaren.

Hierbij wordt gedacht aan een terreinbeheerder, een recreatieondernemer en een vertegenwoordiging van de bewoners, niet zijnde een agrariër. Hierbij is belangrijk in het achterhoofd te houden dat effectiviteit van de werkgroep gewaarborgd blijft.

De werkgroep fungeert als een ambtelijke begeleidingsgroep en bereidt de stukken voor ten behoeve van de bestuurlijke begeleidingsgroep. Ieder ambtelijk lid van de werkgroep is verantwoordelijk voor de terugkoppeling naar de eigen organisatie en voor eventuele bestuurlijke besluitvormingstrajecten die doorlopen moeten worden. De werkgroep wordt ondersteund door het projectteam. In het proces zijn vier formele afstemmingsmomenten met de werkgroep voorzien. De eerste is bij de start van deze fase in de vorm van een project startup en vervolgens voorafgaand aan de bestuurlijke momenten.

Ateliers Hoenwaard

Deze groep bestaat uit (technische/juridische) specialisten die het gebiedsplan inhoudelijk uitwerken. Per atelier kan de samenstelling wisselen. Alle werkgroepleden worden op de hoogte gehouden van de ateliers. Zij zijn agenda-lid en mocht er een thema op de agenda staan waar hij/zij over wil meedenken of inhoudelijk bijdragen, is men vrij om aan te sluiten. De ateliers hebben als doel om de resultaten uit de verdiepingsronde te vertalen naar het gebiedsplan en te integreren. In de ateliers kunnen nieuwe vragen naar voren komen die in een volgende 'verdiepingsronde' verder worden uitgewerkt. Dit kan alleen met de juiste kennis aan tafel. Afhankelijk van voorliggende inhoud en raakvlakken tussen onderzoeksuitkomsten zal expertise worden uitgenodigd om de vervolgstap uit te werken. In het proces zijn zeven atelierssessies opgenomen.

Projectteam Hoenwaard

Het projectteam verzorgt de dagelijkse projectleiding en uitvoering. Het projectteam zorgt voor de inhoudelijke voorbereiding van de bijeenkomsten en de (concept)stukken en verzorgt inhoudelijke informatie voor het bestuurlijke besluitvormingstraject. Het projectteam komt 1 keer per twee weken samen om de voortgang van het project te bewaken. De exacte samenstelling van het projectteam wordt bij de start van fase drie bepaald. Het projectteam bestaat op hoofdlijn uit de volgende rollen:

- Projectmanager: verantwoordelijk voor het project als geheel
- Ontwerpleider (technisch manager): verantwoordelijk voor de integratie van de verschillende onderzoeken en bevindingen uit het omgevingsspoor in een gebiedsplan en uitvoeringsprogramma.
- Onderzoek coördinator (projectbeheerser): verantwoordelijk voor de coördinatie van de onderzoeken, het in lijn brengen van de uitkomsten en verantwoordelijk voor begroting en kosten van het totaalproject.
- Omgevingsmanager: verantwoordelijk voor het participatiespoor, afstemmen met raakvlakprojecten, voeren van gesprekken in het gebied.
- Projectondersteuning voor organisatie: organisatie bij bewonersbijeenkomsten, verzending nieuwsbrieven, verzorgen afspraken en notulen.

Raakvlakken overleg

In de omgeving van de Hoenwaard spelen enkele andere projecten, zoals IJsseldijken en Hattemerpoort. Gedurende het opstellen van het gebiedsplan en uitvoeringsprogramma zijn afstemmingsmomenten voorzien om raakvlakken in beeld te brengen en hier verstandig mee om te gaan.

Communicatie omgeving

Communicatiemomenten worden ingevuld door contactmomenten met de bewoners van de Hoenwaard. Dit kan in de vorm van een nieuwsbrief, inloopavond of spreekuur. De communicatiemomenten zijn belangrijk om de bewoners bij het proces aangehaakt te houden. Daarom willen we de communicatiemomenten gebruiken om te laten zien welke processtappen worden gezet en welke in 2018 opgehaalde inhoud daarbij al dan niet is meegenomen. In het proces zijn vier contactmomenten met de omgeving opgenomen.

Doel	Werkwijze	Resultaat
Stap 1: Opstart gebiedsplan		
Eerste aanzet gebiedsplan op basis waarvan onderzoeken en participatiespoor aan de slag kunnen.	<ul style="list-style-type: none"> • Formele start / SOK • PSU; goede start • Contactmoment omgeving I • Atelier I&2 (concretiseringslag) • Uitwerking door PT-leden • Werkgroep I aanzet gebiedsplan 	Eerste aanzet gebiedsplan + belangrijkste dilemma's in beeld
Stap 2: Verdiepingsronde I		
Aanvullende gegevens voor opstellen gebiedsplan.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren benodigde onderzoeken, technisch, juridisch en kosten. • Voeren gesprekken omgeving. 	Resultaten onderzoeken + gesprekken gereed en eerste verdiepingsslag aanzet gebiedsplan.
Stap 3: Casco gebiedsplan		
Helderheid over de contouren van het gebiedsplan.	<ul style="list-style-type: none"> • Atelier 3 (opzet casco geb. plan). • Uitzetten onderzoeken. • Bepalen omgevingsstrategie. • Atelier 4, casco gebiedsplan. • Werkgroep 2, casco gebiedsplan • Afstemming BBG. • Contactmoment omgeving 2 	Casco gebiedsplan en inzicht overige vragen / dilemma's
Stap 4: Verdiepingsronde II		
Aanvullende gegevens voor opstellen gebiedsplan.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren benodigde onderzoeken, technisch, juridisch en kosten • Voeren gesprekken omgeving • Onderbouwing: maakbaar, haalbaar, vergunbaar. 	Resultaten onderzoeken + gesprekken gereed en tweede verdiepingsslag gebiedsplan.
Stap 5: Concept gebiedsplan		
Gedeeld gebiedsplan en afspraken over het uitvoeringsprogramma (en realisatieovereenkomst)	<ul style="list-style-type: none"> • Ateliers 5+6 (concept en compleet gebiedsplan) • Opstellen realisatieovereenkomst. • PvA fase 4 opstellen • Atelier 7 (stukken gereed BBG). • Werkgroep 3 concept gebiedsplan. • Contactmoment omgeving 3 	Concept gebiedsplan en uitvoeringsprogramma
Stap 6: Vaststelling gebiedsplan		
Vastgesteld gebiedsplan door BBG, DB's en AB's	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiding bestuurlijk proces.,vrijgave stukken door BBG. • Bestuurlijke DB's (evt.AB's). • Contactmoment omgeving 4. 	Vastgesteld gebiedsplan als opmaat voor de realisatiefase

4

STAPPENPLAN

In dit stappenplan is per stap aangegeven uit welke onderdelen de stap bestaat. Per onderdeel wordt aangegeven wie de trekker is, wat het doel is en wat de werkwijze is. Tot slot wordt een inschatting van de doorlooptijd gegeven. In de tabel hiernaast zijn de stappen met de werkzaamheden per stap overzichtelijk weergegeven.

23

Stap 1: Opstart gebiedsplan

Opstart gebiedsplan, SOK tekenen/formele start

Wie: Bestuurlijke begeleidingsgroep
Doel: Formele start fase 3
Wat: Ondertekenen samenwerkingsovereenkomst en persmoment
Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 4 weken

Project startup; goede start

Wie: Projectteam + werkgroep + (voorzitter) bestuurlijke begeleidingsgroep
Doel: Goede start, overeenkomende verwachtingen over criteria eindresultaat fase 3.
Wat: Interactieve PSU-bijeenkomst in het gebied, afspraken over aanpak, rolverdeling en belangrijkste mijlpalen. Afstemming over inhoud nieuwsbericht 1. Acties: Uitnodiging, organisatie, inhoudelijke voorbereiding en verslaglegging met afspraken over het eindproduct.
Doorlooptijd: 1 dag, voorbereiding 2 weken

Contactmoment omgeving 1

Wie: Trekker participatiespoor
Doel: Gebied informeren over de te zetten stappen in 2019, wat er gaat gebeuren (zichtbaar, maar ook onzichtbaar voor bewoners) en waar men terecht kan met vragen. Helderheid wat de rol is van de omgeving in het komende proces (participatieniveau). In spreekuur bewoners de kans geven toelichtende vragen te stellen over proces en eventueel inhoud.
Wat: Huis aan huis nieuwsbrief + plaatsing op de website. Daarna spreekuur, bijeenkomst met enkele posters/praatplaten over de gezette en nog te zetten stappen, waarover eerder via een nieuwsbrief aan de bewoners is gecommuniceerd.
Doorlooptijd: Spreekuur 1 dagdeel, voorbereiding 4 weken.

Atelier 1, concretiseringslag

- Wie: Trekker integratiespoor, projectteam + inhoudelijke deskundigen/ambtelijke partners
- Doel: Uitwerken van de onderzoeksvragen (scope en detailniveau) en het in beeld brengen van de belangrijkste keuzes en dilemma's voor dit gebied. Eerste stap naar technische uitwerking op locatie en in m2 en m3.
- Wat: Atelier waar het voorkeursperspectief wordt geconcretiseerd op kaart. In beeld brengen van locaties van de maatregelen. Acties: Uitnodiging, organisatie, inhoudelijke voorbereiding van verwachte onderzoeken.
- Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 2 weken

Uitwerking; uitzetten onderzoeken/actorenanalyse + omgevingsstrategie

- Wie: Trekker onderzoekspoor en participatiespoor
- Doel: Onderzoeken uitzetten + actorenanalyse en omgevingsstrategie
- Wat: Onderzoekspoor: Uitvraag (uitvragen) schrijven en uitzetten (mogelijk via een van de overheidspartners). Het uitwerken van de compensatieregeling heeft prioriteit, omdat dit belangrijk is voor de gesprekken met de omgeving.
Participatiespoor: Opstellen van een actorenanalyse en omgevingsstrategie. Aandachtspunt is op welke wijze de gesprekken met de betrokkenen worden ingestoken.
Wie wordt op welke momenten betrokken en welke informatie is nodig voor de gesprekken.
- Doorlooptijd: 2 weken

Atelier 2, aanscherpen dilemma's

- Wie: Trekker integratiespoor, PT + inhoudelijke deskundigen/ambtelijke partners
- Doel: Verder concretiseren van het toekomstperspectief tot aanzet gebiedsplan + aanscherpen keuzes en dilemma's.
- Wat: Met deskundigen verder detailleren van het voorkeursperspectief tot gebiedsplan. De focus ligt om de thema's die nodig zijn om de compensatieregeling nader te concretiseren. Het gaat daarbij om het verkennen van compensatieruimte.
Dit kan door het verder bepalen van locatie en dimensionering en hoogte (2,50m) van de kade, de wetering en andere knelpunten in de doorstromingen het verkennen van de gewenste ontwikkelruimte.
- Doorlooptijd: 2 weken

Werkgroep 1, aanzet gebiedsplan

- Wie: Trekker projectmanager, alle werkgroepleden
- Doel: Informeren over de stand van zaken van het proces en de eerste bevindingen aanzet gebiedsplan.
- Wat: De werkgroep reflecteert op de inhoud en het proces.
Deze bijeenkomst is bedoeld om te informeren over de aanzet van het gebiedsplan en de stand van zaken van de onderzoeken en de omgevingsstrategie.
In een interactieve sessie wordt de werkgroep gevraagd de verschillende onderwerpen aan te vullen en aan te scherpen.
- Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 4 weken

Stap 2: Verdiepingsronde I

Uitvoeren benodigde onderzoeken, technisch, juridisch en kosten

- Wie: Trekker onderzoekspoor, i.s.m. projectteam
- Doel: Uitvoeren van de onderzoeken om keuzes en dilemma's voor het gebiedsplan te kunnen beantwoorden.
- Wat: Coördineren van de uitgevraagde onderzoeken en bundelen van de (tussen)resultaten voor het ontwerpspoor. Met het PT analyseren mogelijke verdiepingslag in verdiepingsronde 2.
- Doorlooptijd: 8 weken

Uitvoeren verkennende gesprekken omgeving

- Wie: Trekker participatiespoor, i.s.m. projectteam
- Doel: Verkennen van, en bouwen aan draagvlak voor de beoogde maatregelen in het gebied.
- Wat: Op basis van de omgevingsstrategie gesprekken voeren met de omgeving. Hierbij verkennen wat het draagvlak is voor de beoogde maatregelen en wat belangrijke voorwaarden zijn om mee te willen werken. Consequenties voor individuele gevallen in beeld brengen. Eindresultaat globaal inzicht in kansen en knelpunten haalbaarheid m.b.t. draagvlak.
- Doorlooptijd: 8 weken

Stap 3: Casco gebiedsplan

Atelier 3, aanzet gebiedsplan vertalen naar casco gebiedsplan

- Wie: Trekker integratiespoor, projectteam + inhoudelijke deskundigen/ambtelijke partners
- Doel: Aanzet gebiedsplan vertalen naar een casco gebiedsplan
- Wat: Integratie atelier waar de uitkomsten uit de onderzoeken en de gesprekken met de omgeving samenkomen. Samen met de betrokken deskundigen opstellen van casco-gebiedsplan. Inzicht in de nog overgebleven dilemma's en keuzes voor de volgende stap. Overzicht van het uitzoekwerk voor de tweede verdiepingsronde.
- Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 2 weken

Uitzetten aanvullende onderzoeken

- Wie: Trekker onderzoekspoor, i.s.m. projectteam
- Doel: Onderzoeken van de nog openstaande vragen.
- Wat: Uitvragen en coördineren van de benodigde onderzoeken om de stap naar het concept gebiedsplan te zetten.
- Doorlooptijd: 6 weken

Bepalen vervolg omgevingsstrategie

- Wie: Trekker participatiespoor, i.s.m. projectteam
- Doel: Herijkte omgevingsstrategie.
- Wat: Op basis van het integratie atelier bepalen wie de komende periode betrokkenen moet worden. Dit om het draagvlak voor de maatregelen uit te bouwen en eventuele weerstand weg te nemen.
- Doorlooptijd: 2 weken

Atelier 4, casco gebiedsplan

- Wie: Trekker integratiespoor, projectteam + inhoudelijke deskundigen/ambtelijke partners
- Doel: Casco-gebiedsplan (tussenresultaat)
- Wat: Uitwerken van de aanzet tot een casco gebiedsplan wat gereed is om naar de bestuurlijke begeleidingsgroep te brengen. Het casco gebiedsplan bevat de hoofdkeuzes en de ruimtelijke invulling van de beoogde maatregelen. Ook geeft het inzicht in de belangrijkste dilemma's en de keuzes die voorliggen.
- Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 2 weken

Uitwerking casco gebiedsplan

- Wie: projectteam
- Doel: Casco gebiedsplan gereed voor verzending naar de werkgroep en de bestuurlijke begeleidingsgroep.
- Wat: Uitwerken concept casco gebiedsplan, waarin de belangrijkste hoofdkeuzes zijn gemaakt. Het gaat om het positioneren van de belangrijkste ingrepen met de randvoorwaarden. Ook moet de hoofdlijn van de compensatieregeling helder zijn. Eventuele dilemma's en keuzes zijn in beeld gebracht.
- Doorlooptijd: 4 weken

Werkgroep 2, bespreken casco gebiedsplan

- Wie: Brede werkgroep en projectteam
- Doel: Checken en verbeteren van concept casco gebiedsplan tot een versie voor de bestuurlijke begeleidingsgroep.
- Wat: De werkgroep fungeert als klankbord en is het voorportaal van de bestuurlijke begeleidingsgroep. Tijdens de bijeenkomst met de werkgroep wordt het casco gebiedsplan toegelicht, plus overzicht van verder uit te zoeken onderwerpen en mogelijk gevraagde bestuurlijke besluiten. De werkgroep vult en scherpt het casco gebiedsplan aan. Ook wordt de bestuurlijke begeleidingsgroep ambtelijk voorbereid.
- Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 4 weken

Afstemming Bestuurlijke begeleidingsgroep

- Wie: Trekker PM, in samenwerking met ambtelijke werkgroepleden
- Doel: bestuurlijke begeleidingsgroep informeren over en meenemen met de voortgangs- van het gebiedsplan. Deze bestuurlijke begeleidingsgroep wordt ingezet als bestuurlijk ijkmoment.
- Wat: Presenteren van casco gebiedsplan en voorleggen van de dilemma's en voorliggende bestuurlijke keuzes. Doorkijk naar het vervolg en het beoogde eindproduct. Voor de bestuurlijke begeleidingsgroep wordt dit moment gebruikt om bij te sturen en aandachtspunten voor het vervolg mee te geven.
- Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding enkele weken

Contactmoment omgeving 2

- Wie: Trekker participatiespoor
- Doel: Belanghebbenden uit het gebied informeren over de stand van zaken in het proces en gelegenheid bieden om suggesties voor het vervolg mee te geven.
- Wat: Inloopbijeenkomst waarin de bezoekers worden geïnformeerd over de stand van zaken en de hoofdrichting van het gebiedsplan.
We besteden aandacht aan de inbreng uit eerdere bijeenkomsten. De exacte invulling van de bijeenkomst wordt uitgewerkt in de omgevingsstrategie.
- Doorlooptijd: 1 avond, 2 weken voorbereiden

Stap 4: Verdiepingsronde II

Uitvoeren aanvullende onderzoeken

- Wie: Trekker onderzoekspoor
- Doel: Benodigde informatie verkrijgen voor uitwerking gebiedsplan op juiste detailniveau, inzicht in juridische gevolgen en kosten voor fase 4 (deelprojecten actieprogramma, input planuitwerking).
- Wat: Integraal rapport van (verhouding tussen) alle inhoudelijke onderzoeken.
- Doorlooptijd: 6 – 8 weken

Voeren aanvullende gesprekken omgeving

- Wie: Trekker participatiespoor
- Doel: Inzicht in het draagvlak voor de beoogde maatregelen.
- Wat: Afstemming over medewerking (op intentieniveau) met individuele grondeigenaren.
Inschatting kansrijkheid/draagvlak voor de maatregelen in relatie tot koop/gebruik gronden voor locatie kade en gemaal, type en locatie natuur i.r.t. andere functies in het gebied.
- Doorlooptijd: 6 weken

Onderbouwing maakbaar, haalbaar en vergunbaar/kosten

- Wie: Trekker onderzoekspoor en participatiespoor
- Doel: Een gedegen inschatting of het concept gebiedsplan en uitvoeringsprogramma in de planuitwerkingsfase kansrijk is voor realisatie. Knelpunten en kansen in beeld.
- Wat: Uitwerking concept gebiedsplan en uitvoeringsprogramma met een inschatting van de technische, juridische en financiële voor betaalbaarheid van het gebiedsplan.
Op basis van expert judgement wordt door senior-beleidsmedewerkers van de betrokken overheden een inschatting gemaakt van de vergunbaarheid, maakbaarheid en haalbaarheid van het gebiedsplan.
- Doorlooptijd: 8 – 10 weken

Stap 5: Concept gebiedsplan

Atelier 5, eerste opzet concept gebiedsplan

Wie: Projectteam, aangevuld met inhoudelijk experts

Doel: Concept gebiedsplan

Wat: Informatie uit verdiepende onderzoeken, analyseren en verwerken in het conceptgebiedsplan. In dit gebiedsplan zijn de maatregelen ruimtelijk of planologisch uitgewerkt. Het is duidelijk op welke manier de compensatieruimte kan worden gerealiseerd en er is invulling gegeven aan de compensatieregeling.

Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 2 weken

Uitwerken conceptgebiedsplan

Wie: Projectteam

Doel: Uitwerking tot concept gebiedsplan.

Wat: Verder uitwerking en onderbouwing van het concept gebiedsplan. Dit bestaat uit een plankaart met daarop de onderdelen waarover overeenstemming is. Daarbij hoort ook een eerste opzet het uitvoeringsprogramma.

Doorlooptijd: 4 weken

Atelier 6, compleet maken concept gebiedsplan

Wie: Brede werkgroep

Doel: Laatste aanscherping van het conceptgebiedsplan met het uitvoeringsprogramma.

Wat: Concept gebiedsplan aanscherpen plus bespreken van de aanzet van het uitvoeringsprogramma. Hierin komt te staan uit welke deelprojecten het gebiedsplan bestaat. Dit atelier wordt ook gebruikt om de opzet van de realisatieovereenkomst en de aanpak voor het vervolg te bespreken.

Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 2 weken

Uitwerking gebiedsplan en uitvoeringsprogramma

Wie: Projectteam

Doel: Concept gebiedsplan met het uitvoeringsprogramma.

Wat: Opstellen van het rapport met de onderbouwing van het gebiedsplan en het uitvoeringsprogramma.

Doorlooptijd: 4 weken

Opstellen realisatieovereenkomst

Wie: Projectteam met inhoudelijk experts

Doel: Opstellen realisatieovereenkomst

Wat: Bepalen van de uitvoeringsstrategie, vastleggen van de onderlinge rollen en verantwoordelijkheden en de inzet (middelen en capaciteit) van betrokken partijen in een realisatieovereenkomst.

Doorlooptijd: 8 weken

Plan van aanpak fase 4

- Wie: Projectteam in samenwerking met werkgroep
 Doel: Plan van aanpak voor realisatie uitvoeringsprogramma.
 Wat: Opstellen van een plan van aanpak voor fase 4 met daarin ook de communicatiestrategie.
 Dit plan van aanpak is gebaseerd op de realisatieovereenkomst en het uitvoeringsprogramma.
 Doorlooptijd: 4 tot 6 weken

Atelier 7, stukken compleet maken voor bestuur

- Wie: Werkgroep, specifiek gericht op ambtelijke vertegenwoordigers
 Doel: Stukken ambtelijk vaststellen.
 Wat: Finale check op de stukken ter voorbereiding op de bestuurlijke besluitvorming.
 Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 2 weken

Werkgroep 3 bespreken concept gebiedsplan

- Wie: Projectteam, brede werkgroep
 Doel: Concept gebiedsplan en uitvoeringsprogramma bespreken.
 Wat: Presenteren van en reflecteren op het concept gebiedsplan inclusief uitvoeringsprogramma en de aanpak voor het vervolg. De werkgroep fungeert als ambtelijk voorportaal van de bestuurlijke begeleidingsgroep en bereidt de stukken voor ten behoeve van het bestuurlijk overleg.
 Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 4 weken

Contactmoment omgeving 3

- Wie: Trekker participatiespoor
 Doel: Bewoners de kans geven toelichtende vragen te stellen over proces en eventueel inhoud.
 Wat: Bijeenkomst met enkele posters/praatplaten over de gezette en nog te zetten stappen, waarover eerder via een nieuwsbrief aan de bewoners is gecommuniceerd.
 Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 2 weken

Aanpassen concept gebiedsplan, toesturen voor bestuurlijke begeleidingsgroep

- Wie: Projectteam
 Doel: Definitief gebiedsplan voor bestuurlijke begeleidingsgroep
 Wat: Concept gebiedsplan definitief maken en stukken toesturen naar bestuurlijke begeleidingsgroep.
 Doorlooptijd: 4 weken

Stap 6: Vaststelling gebiedsplan

Vrijgave stukken door bestuurlijke begeleidingsgroep

- Wie: Projectteam
- Doel: Stukken door bestuurlijke begeleidingsgroep laten vrijgeven voor verdere bestuurlijke besluitvorming.
- Wat: Memo/document, oplegnotitie met belangrijke beslisinformatie en inhoud t.b.v. een besluit door de bestuurlijke begeleidingsgroep.
- Doorlooptijd: Al gedurende stap 5, doorlopend in 6. Parallel aan de totstandkoming van het gebiedsplan en het uitvoeringsprogramma 6 tot 8 weken.

Dagelijkse besturen (en eventueel algemene besturen)

- Wie: Ambtelijke werkgroepleden
- Doel: Dagelijkse besturen besluit over gebiedsplan, uitvoeringsprogramma en realisatieovereenkomst.
- Wat: Individuele bestuurlijke besluitvorming t.b.v. uitkomsten gebiedsplan en uitvoeringsprogramma, en vervolgproces. Memo/document, oplegnotitie met belangrijke beslisinformatie en inhoud t.b.v. DB besluiten over deelprojecten, financiering en verantwoordelijkheden. Individuele ambtenaren voorzien van voldoende informatie om bestuurlijke besluitvorming vorm te geven.
- Doorlooptijd: Inschatting 8 tot 10 weken

Contactmoment omgeving 4 (inloopbijeenkomst)

- Wie: Projectteam organiseert in samenwerking met werkgroepleden
- Doel: Presentatie van uitkomsten, bewoners de kans geven dit tot zich te nemen en te reageren.
- Wat: Brede inloopbijeenkomst met een presentatie over de gemaakte keuzes en het uiteindelijke gebiedsplan met uitvoeringsprogramma in combinatie met een nieuwsbericht.
- Doorlooptijd: 1 dagdeel, voorbereiding 4 weken

Doorlopend: Coördineren, aanscherpen en uitwerken proces + inhoud door projectteam.

Onderzoeken

In de tabel op de volgende pagina zijn de voor deze fase benodigde onderzoeken opgenomen. Voor deze fase is uitgegaan van globale onderzoeken, zoals bureauonderzoek en expert judgement. Doel is om een inschatting te kunnen maken van de kansrijkheid van het gebiedsplan en het uitvoeringsprogramma.

Met de betrokken partners wordt geïnventariseerd of er knelpunten te verwachten zijn en wordt beoordeeld in hoeverre het verkrijgen van vergunningen een probleem kan opleveren of niet. Dit geldt ook voor de maakbaarheid en haalbaarheid. Dit zijn inschattingen, binnen bandbreedtes. Wat nadrukkelijk niet beoogd wordt, is dat op basis van de uitkomsten al daadwerkelijk vergunningen kunnen worden aangevraagd. Gedetailleerde veldonderzoeken en technische uitwerking van (deel)projecten vinden plaats in de fase volgend op dit plan van aanpak (planuitwerkingsfase).

Onderwerp	Toelichting
Rivierkunde	Rivierkundige berekeningen: eerste stap aantal bouwstenen doorrekenen in verschillende scenario's (o.a. oost- en westkade, verbreden wetering, afgraven knelpunten, administratieve ruimte). In tweede ronde casco gebiedsplan met doorrekenen, ter onderbouwing gebiedsplan en de te behalen compensatieruimte.
Watersysteem	Uitwerken technisch ontwerp en locatie kade op hoofdlijn. Opstellen van aantal varianten, locatie, principe profielen met dimensionering. Consequenties peilhoogtes, overstromingsfrequenties en kosten. Uitspraken over beheer en toegankelijkheid. Uitspraken op hoofdlijn over vernieuwen gemaal: aanpassen/herbouw, capaciteit.
Natuur	Quickscan natuur: N2000 en beschermde soorten. Quickscan natuur: met bureauonderzoek in beeld brengen van aanwezige natuurwaarden en eisen & randvoorwaarden m.b.t. natuur. N2000, GNN, KRW, PAS, F&F. Uitwerken mogelijkheden voor realisatie van welke natuurdoeltypen voor GNN en KRW.
Ruimtelijke kwaliteit	Op basis van bestaande gegevens in beeld brengen ruimtelijke kwaliteit en de uitgangspunten voor het gebiedsplan. Een landschappelijke analyse van de aanwezige kwaliteiten en functies in relatie tot toekomstige ontwikkelingen en functies die voor de participerende overheden van belang zijn worden in kaart gebracht.
Compensatieregeling	Onderzoeken hoe compensatiebeginsel binnen de beleidslijn grote rivieren en andere lokaal relevante regelgeving (PAS, Natura2000) vorm te geven is.
Afstemming omgevingsvisie/plan	Afstemming met omgevingsvisie/plan. Wat is nodig in het gebiedsplan t.b.v. het gemeentelijk omgevingsplan?
Beheer	Toekomstbestendige beheerbaarheid van het gebied wordt in het gebiedsplan meegenomen. In afstemming met de verschillende beoogde beheerders opstellen van een beheerstrategie, waarin principe afspraken opgenomen zijn over de eindsituatie qua eigendom en beheer.
Benodigde vergunningen	In beeld brengen van de benodigde vergunningen voor de realisatie van het gebiedsplan (bv. Ontgrondingsvergunning, ruimtelijk besluit, projectplan waterwet, toets aan wet natuurbescherming).
Ontwikkelwensen en grondynamiek	Inventarisatie huidige ondernemingen en hun toekomstplannen (aanspraak op ontwikkelingsruimte), aantal woningen binnen plangebied, hoogwater vrije terreinen, grondposities, ruilgronden/ruilverkaveling.
Duurzaamheid, biodiversiteit, klimaat, CO2-reductie	Verkennen mogelijkheden om duurzaamheidsdoelstellingen mee te nemen in de realisatieprojecten in beeld brengen.
Grondonderzoek/explosieven/kabels en leidingen	Bureauonderzoek: in beeld brengen verschillende bodemsoorten, milieu-hygiënische en geotechnische bodemkwaliteit. Onderzoek kans en risico op aanwezigheid van explosieven en in beeld brengen kabel- en leidingentracé's. In beeld brengen belemmeringen en eventuele kosten.
Kostenraming	Opstellen van een globale kostenraming om een inschatting te kunnen maken van de financiële haalbaarheid.
Tekenen/schrijven gebiedsplan	Ondersteuning bij het uitwerken en tekenen van het gebiedsplan en uitvoeringsprogramma.

Tabel 3 voorziene onderzoeken

Planning

De stappen vanuit hoofdstuk 4 zijn uitgezet in een planning. In onderstaand schema zijn de belangrijkste mijlpalen weergegeven. Op de volgende twee pagina's is de totaal planning weergegeven.

Mijlpalen fase 3 Gebiedsplan Hoenwaard

Stap	Werkzaamheden	Datum gereed
0	opstellen PvA fase 3	week 22 - 2019
1	opstarten gebiedsplan	week 40 - 2019
2	verdiepingsronde 1	week 01 - 2019
3	casco gebiedsplan	week 24 - 2020
4	verdiepingsronde 2	week 40 - 2020
5	concept gebiedsplan	week 48 - 2020
6	vaststelling gebiedsplan	Eind 2020

Risico's en beheersmaatregelen

Gedurende de looptijd van fase 3 zijn risico's denkbaar. Hieronder een korte opsomming van mogelijke risico's en beheersmaatregelen daarbij.

Verkiezingen Provinciale Staten en waterschappen.

Verkiezingen kunnen resulteren in nieuwe bestuurders bij het waterschap en de provincie. Zij zijn bij aanvang minder ingewerkt in het project Hoenwaard en zullen inhoudelijk en procesmatig bijgepraat moeten worden. Waar komt het gezamenlijke project vandaan en waarom werken overheden en bewoners samen in dit gebied? Ook de reeds genomen en nog te nemen besluiten zijn van belang.

Complexe raakvlakken en afstemming met andere projecten (Ijsseldijken, Hattemerpoort)

Complexe raakvlakken tussen de projecten kunnen meer tijd en capaciteit kosten dan voorzien. In de raakvlak-overleggen moet hier voldoende aandacht voor zijn voor vroegtijdige signalering en beheersing.

Onderzoeken stuiten op eventuele risico's/niet verenigbare belangen/wensen.

De uitkomsten van de onderzoeken kunnen tegenstrijdig zijn. Zo is de vormgeving van de kade belangrijk in de mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Gedurende de uitvoer van de onderzoeken moet goede afstemming plaatsvinden tussen de verschillende onderzoeken om maximale synergievoordelen uit de projecten te halen en tegenstrijdigheden op tijd te signaleren en in het ontwerp op te lossen.

Aanbesteding onderzoeken neemt meer tijd (en geld?) in beslag.

Duur van het aanbesteden van de onderzoeken is langer dan verwacht. Mogelijkheden bekijken om binnen de uitvragen tijdswinst te boeken om tijdsverlies te compenseren, anders uitloop van werkzaamheden.

Partners haken af om verschillende redenen.

Oorzaken: compensatieruimte komt juridisch niet rond, ondernemers willen sneller resultaat, grondverwerving lukt niet, kosten worden hoger dan geraamd. Tegengestelde belangen tussen partners kunnen risico's vormen voor de betrokkenheid bij en voortgang van het project.

We hebben intensief overleg over verwachtingen en concrete vorderingen.

Verschillende verwachtingen tussen partners.

Oorzaken: onvoldoende gedeeld beeld over beoogd resultaat, risico's en planning.

In planproces zijn regelmatig afstemmingsmomenten opgenomen waar de tussenstand van producten, planning en risicodossier wordt doorgenomen. Onderdeel van de stap naar de volgende fase is een plan waan aanpak waarin de planning voor het vervolg en de risico's met beheersmaatregelen is opgenomen.

Bij het opstellen van het gebiedsplan ligt de focus op verdiepen en concretiseren van de geïdentificeerde opgaven. Dit maakt de aard van communicatie met de omgeving anders vergeleken met fase 2. De omgeving moet weten wanneer waaraan wordt gewerkt, wat de planning is, wat ze wel en niet kunnen verwachten. In het hoofdstuk projectorganisatie zijn de contactmomenten met de omgeving beschreven. Hieronder wordt een overzicht gegeven van het omgevingsproces en de manier waarop de participatie is georganiseerd.

Hoenwaard huisstijl

Om duidelijkheid te creëren in de projectcommunicatie en andere uitingen (verslaglegging, nieuwsbrieven, opmaak producten, etc.), wordt gedurende deze fase onder een eenduidige 'Hoenwaard huisstijl' gewerkt. Het voorgaande jaar vond veel van de communicatie plaats met een huisstijl van waterschap Vallei en Veluwe, wat bij enkele partijen tot onduidelijkheid heeft geleid.

Nieuwsbrief en website

De bewoners ontvangen gedurende fase 3 drie nieuwsbrieven die huis aan huis worden verspreid. Daarnaast wordt alle nieuwe informatie op de website van de Hoenwaard geplaatst. Voor het project is een eigen e-mailadres waar mensen met vragen terecht kunnen.

Inloopspreekuur

Na het verzenden van de nieuwsbrieven wordt een inloopspreekuur georganiseerd in het gebied. Mensen kunnen met vragen bij de projectorganisatie terecht. Gedurende het opstellen van het gebiedsplan zijn drie inloopspreekuren voorzien.

Inloopavonden

Op twee ijkmomenten in het proces wordt een inloopavond georganiseerd. Tijdens deze avonden worden alle bewoners en andere geïnteresseerden uitgenodigd om zich te laten informeren over de (tussen)resultaten. Iedereen krijgt de gelegenheid vragen te stellen en afhankelijk van de fase van het project inbreng te leveren.

Een-op-een gesprekken

In deze fase spelen een-op-een gesprekken een belangrijke rol bij het in beeld brengen van de wensen en belangen van betrokkenen. De plannen worden concreter en kunnen consequenties hebben voor de bewoners van het gebied. Om dit goed in beeld te brengen en belangen goed af te wegen is een apart participatiespoor ingericht. De omgevingsmanager zal gedurende het opstellen van het gebiedsplan gesprekken voeren met de bewoners, ondernemers en (grond)eigenaren in het gebied.

Raakvlakken

Zoals in hoofdstuk 3 kort benoemd, speelt er naast het Hoenwaard 2030 proces, meer in het gebied. Hierbij zijn met name overheden betrokken. Essentieel is dat er structureel afstemming plaatsvindt tussen de projecten om gebruik te maken van elkaars informatie en ervaringen en om elkaar niet in de weg te zitten. Daarbij komt ook dat 'de overheid' in de ogen van bewoners een eenheid is, wat maakt dat bij het project betrokken professionals wetenschap moeten hebben van de verschillende projecten tijdens verschillende stappen in het proces. Opgaven moeten concreet worden gemaakt, wat ook betekent dat er meer gesprekken in het gebied gaan plaatsvinden. Juist dan is een eenduidig verhaal belangrijk. De omgevingsmanager is verantwoordelijk voor eventuele afstemming met de raakvlak-projecten.

Pers en media

Daar waar projecten concreter worden en er meer gesprekken aan keukentafels plaatsvinden, worden meer vragen opgeroepen bij bewoners en gebruikers van het gebied. Mogelijk ook bij media. Om de communicatie boodschap te stroomlijnen komt dit onderwerp in elke werkgroep op de agenda. De omgevingsmanager is verantwoordelijk voor de participatie en communicatie. Bij eventuele vragen vanuit de pers of media kan altijd naar de omgevingsmanager worden verwezen. De omgevingsmanager zorgt ook voor de verspreiding van een eenduidige communicatieboodschap onder de werkgroepleden. Elk werkgroep lid is daarnaast vrij om de pers te woord te staan en vanuit het eigen perspectief een reactie te geven. De werkgroepleden vervullen een ambassadeursrol in dit gebiedsproces. Om een overzicht te houden van de berichtgeving wordt contact met de pers/media altijd teruggekoppeld aan de omgevingsmanager. Het woordvoerderschap voor dit project ligt bij de voorzitter van de bestuurlijke begeleidingsgroep en zal indien nodig de pers ter woord staan.

5 Inzet werkgroep

Inzet overheidspartners

De betrokken overheden nemen deel aan ateliers, werkgroepen en informatieavonden en dragen bij aan de voorbereiding en vertaling naar de producten. Daarnaast leveren zij een inhoudelijke inbreng (deelproducten) en zorgen voor de benodigde interne afstemming en besluitvorming. Wanneer nodig sluiten andere disciplines van de organisaties aan voor het leveren van de juiste inbreng.

De gevraagde inzet is niet opgenomen in de kostenraming.

Overlegmomenten:

- 4 x werkgroep
- 7 x atelier
- 2 x informatieavond
- 2 x bestuurlijke voorbereiding

Focus inhoudelijke bijdrage:

- RWS: rivierkunde, KRW en compensatieregeling
- Waterschap: watersysteem, kade, gemaal en juridische kennis
- Provincie: natuur, ruimtelijke kwaliteit, landbouw en juridische kennis
- Gemeenten: ontwikkelmogelijkheden, landschap, cultuurhistorie, recreatie

Inzet overige deelnemers

De ondernemers en andere betrokkenen uit het gebied dragen bij door deelname in de werkgroep, ateliers en bewonersbijeenkomsten.

De minimale inzet is 4 x bijdragen aan een werkgroep bijeenkomst. Hiervoor is een vergoeding van € 50,00 per overleg voorzien. Extra is de eventuele bijdrage in de ateliers en 2 x een bijdrage aan een bewonersbijeenkomst. Voor een bijdrage aan de ateliers en bewonersbijeenkomsten kunnen de deelnemers geen beroep doen op een kostenvergoeding.

De ondernemers en andere betrokkenen uit het gebied worden niet gevraagd om een financiële bijdrage aan de planvorming, omdat dit een publieke taak is.

